

สภาพและปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาชั้น
 พื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
 The Conditions and Problems of The Performance on the School
 Supervision Process of the Basic Education Institutions Under the Education
 Bureau, Khon Kaen Municipality, Khon Kaen Province

สนธยา บำรุง¹ และยุภาพร โฆษิตพิมานเวช²

Sontaya Bamroong¹ and Yupaporn Kositpimanwech²

บริษัท จันทร์กระจ่างฟ้า จำกัด¹, โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง²

Chankrachangfa Co.Ltd¹, Watklang Municipal School²

Email¹: sontayabamroong@gmail.com, Email²: yupapron2553@gmail.com

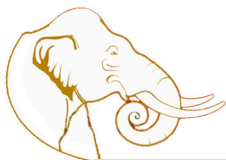
Received : March 6, 2026;

Revised : April 7, 2026;

Accepted : April 27, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน และ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของผู้บริหาร และครูผู้สอน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษาและทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำแนกได้เป็นผู้บริหาร จำนวน 32 คน ครูผู้สอน จำนวน 217 คน รวมทั้งหมด 249 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่า t-test แบบ Independent Sample ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นโดยรวมอยู่ในระดับน้อย

2) ผู้บริหารและครูผู้สอน เห็นว่า สภาพและปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นจังหวัดขอนแก่นโดยรวมแตกต่างกัน

คำสำคัญ: สภาพการนิเทศ, ปัญหาการนิเทศ, กระบวนการนิเทศภายใน

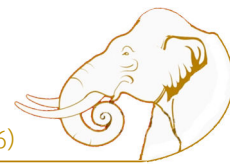
Abstract

This research aimed to 1) study the current state and problems of implementing the internal supervision process in basic educational institutions, and 2) compare the opinions of administrators and teachers regarding the current state and problems of implementing the internal supervision process in basic educational institutions. This research is quantitative. The data collection instrument was a Likert scale questionnaire with a reliability coefficient of .94. The sample group consisted of school administrators and teachers under the Khon Kaen Municipality, Khon Kaen Province. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan formula, obtained through stratified random sampling followed by simple random sampling, resulting in 32 administrators and 217 teachers, totaling 249 people. The statistical methods used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, and independent sample t-test. The research findings showed that:

1) The overall state of implementing the internal supervision process in basic educational institutions under the Khon Kaen Municipality, Khon Kaen Province, was at a high level. However, the overall problems in implementing the internal supervision process in basic education institution under Khon Kaen Municipality, Khon Kaen Province are at a low level.

2) Administrators and teachers believe that the overall conditions and problems in implementing the internal supervision process in basic education institutions in Khon Kaen Municipality, Khon Kaen Province were significantly different.

Keywords: Supervision conditions, Supervision problems, Internal supervision process

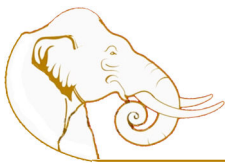

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความรู้ความเข้าใจของบุคคลและสังคมจากการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสร้างองค์ความรู้ขึ้นจากสภาพแวดล้อมสังคม เพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยพัฒนาคนในชาติให้มีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะตรงตามความต้องการของประเทศชาติ และการศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เคยกล่าวว่า การศึกษาในยุค Thailand 4.0 มีความหมายมากกว่าการเตรียมพร้อมของคนหรือให้ความรู้กับคนเท่านั้น แต่เป็นการเตรียมมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ กล่าวคือ นอกจากให้ความรู้แล้ว ต้องทำให้เขาเป็นคนที่รักจะเรียน มีคุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วย นั่นก็คือการสร้างคนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นทักษะในการคิดวิเคราะห์เป็นหลัก ดังนั้นการศึกษาจึงต้องเร่งดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ให้กับเด็กไทยได้เข้าสู่ Thailand 4.0 อย่างเป็นรูปธรรม (นรรีชต์ ผินเชียร, 2564)

กระบวนการนิเทศภายในจึงเป็นส่วนหนึ่งของการเร่งพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา โดยระบุไว้ในหมวด 4 มาตราที่ 22–30 การบริหารจัดการ กำหนดไว้ในหมวดที่ 5 มาตราที่ 31–40 และการนิเทศภายในโดยเฉพาะกำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ยังได้กำหนดให้การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินด้วย เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักเห็นความสำคัญและนำไปปฏิบัติในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับสุปรียาอร สีสะแล (2554) ที่กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษามีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ไม่สามารถทำการนิเทศการสอนของครูได้อย่างทั่วถึงเพราะมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น สภาพสถานศึกษามีความแตกต่างกัน จำนวนศึกษานิเทศก์มีจำนวนน้อย ดังนั้นการนิเทศภายในสถานศึกษาซึ่งเกิดจากความร่วมมือของบุคลากรภายในสถานศึกษาจึงมีการดำเนินงานได้อย่างรวดเร็วตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนมากที่สุด การนิเทศภายในสถานศึกษาจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน และยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

ดังนั้นกระบวนการนิเทศภายในนี้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาครูให้สามารถจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ จากการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาล ที่สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ทั้งหมด 11 แห่ง ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ โดยภาพรวมยังไม่

เป็นที่น่าพอใจ พบจากการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (Ordinary National Educational Test: O-NET) ปีการศึกษา 2565 ยังอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานระดับชาติ เนื่องจากขาดปัจจัยสนับสนุนหลายด้านซึ่งผลส่วนหนึ่งมาจากการจัดการศึกษายังไม่ได้คุณภาพเท่าที่ควร สถานศึกษายังไม่ได้ดำเนินการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

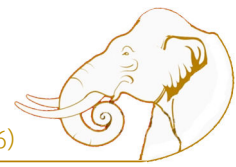
ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพราะกระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษาเป็นมาตรการในการเร่งรัดคุณภาพของการจัดการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนเทศบาล นำกระบวนการนิเทศภายในมาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อันจะส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นการยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

การทบทวนวรรณกรรม

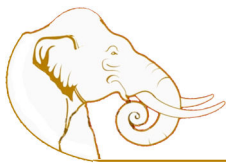
การนิเทศภายในโรงเรียน คือ กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ดำเนินการโดยบุคลากรภายในโรงเรียนเอง (ผู้บริหารและครู) เพื่อร่วมมือกันช่วยเหลือ สนับสนุน และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยมีจุดเน้นสำคัญ คือ การพัฒนาครูและหลักสูตรที่เน้นการช่วยเหลือครูโดยตรง ทั้งการฝึกอบรม การให้คำปรึกษา และการทำงานวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะการสอน กระบวนการที่เป็นระบบที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีขั้นตอนที่ชัดเจน และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของโรงเรียน เป้าหมายสูงสุดเพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเป็นไปตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา Glickman (1985) เน้นการช่วยเหลือครูโดยตรง เพื่อปรับปรุงการสอนและพัฒนาหลักสูตร ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2560) เน้นกิจกรรมการให้คำปรึกษา เพื่อให้ผลการเรียนการสอนเป็นไปตามมาตรฐานประกันคุณภาพ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2566) เน้นความร่วมมือภายในโรงเรียนที่

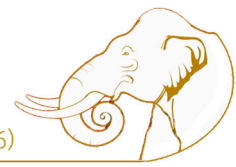
ต้องทำอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบควบคู่กับการบริหาร และหน่วยศึกษานิเทศก์ (สพฐ.) (2566) เน้นการร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารและครู เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานหลักสูตร

จากการรวบรวมแนวคิด พบว่า กระบวนการนิเทศมีโครงสร้างที่คล้ายคลึงกัน โดยเน้นการวางแผน การลงมือปฏิบัติ และการประเมินผล ดังนี้: 1. แนวคิดของ Harris (5 ขั้นตอน) (1985) เน้นบทบาทเชิงบริหารจัดการ: Planning: วางแผน จัดตารางโครงการ และคาดคะเนผล Organizing: จัดระเบียบงาน มอบหมายหน้าที่ และจัดสรรทรัพยากร Leading: การนำ การตัดสินใจ สร้างแรงจูงใจ และการสื่อสาร Controlling: การควบคุมดูแลให้ปฏิบัติงานถูกต้อง Assessing: การวัดและพิจารณาผลงาน 2. แนวคิดของ สنجัด อุทรานันท์ (กระบวนการ PIDRE) (อ้างใน วัชรรา เล่าเรียนดี, การนิเทศการศึกษา : หลักการ ทฤษฎี และ การปฏิบัติ, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ: มิตรสยาม, 2555), 21.) เน้นการเตรียมความพร้อมและการสร้างขวัญกำลังใจ: P (Planning): ประชุมหาปัญหาและความต้องการจำเป็น I (Informing): ให้ความรู้ความเข้าใจก่อนเริ่มดำเนินการ D (Doing): ปฏิบัติงานร่วมกัน 3 ฝ่าย (ครูสอน-ผู้นิเทศกำกับ-ผู้บริหาร สนับสนุน) R (Reinforcing): การเสริมแรง สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน E (Evaluating): ประเมินผล หากไม่สำเร็จให้กลับไปเริ่มวางแผนหรือให้ความรู้ใหม่ 3. แนวคิดของ จิตติมา วรรณศรี (ประยุกต์ใช้ PDCA) (2557) เน้นการใช้กระบวนการวิจัยและบริหาร คือ สำรวจสภาพปัญหา: เก็บข้อมูลปัจจุบัน วางแผน (Plan): กำหนดเทคนิคการนิเทศที่เหมาะสม ดำเนินการ (Do): ลงมือนิเทศตามปฏิทินที่กำหนด ประเมิน และปรับปรุง (Check & Act): ตรวจสอบผลและประชุมเพื่อแก้ปัญหา และ 4. แนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) (2562) เน้นกระบวนการทำงานที่กระชับ: 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา 2) วางแผนดำเนินการ 3) สร้างเครื่องมือนิเทศ 4) พัฒนาวิธีการนิเทศ และ 5) ติดตามและประเมินผล ในการทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ พบว่า วิชชุตา & มัทนา (2562) ได้สรุปประเด็นที่ทำได้ดีที่สุดคือ การทำงานกลุ่ม และ พัฒนาหลักสูตร ส่วนประเด็นที่ควรเร่งพัฒนา/ข้อเสนอแนะเด่นการวิจัยในชั้นเรียน และ การกำหนดนโยบายชัดเจน กำชัย (2564) ได้สรุปประเด็นที่ทำได้ดีที่สุดคือ การวางแผนการนิเทศ ส่วนประเด็นที่ควรเร่งพัฒนา/ข้อเสนอแนะเด่น คือ การนำเทคนิคประเมินความเสี่ยงมาใช้ และ ผู้นิเทศแบบกัลยาณมิตร โสภณ และคณะ (2565) สรุปว่า ประเด็นที่ทำได้ดีที่สุดคือ การวางแผน และศึกษาสภาพปัญหา ส่วนประเด็นที่ควรเร่งพัฒนาและข้อเสนอแนะเด่น คือ การใช้ ICT และคลิปวิดีโอช่วยนิเทศ และประเมินผล 3 ระยะ ศิริขวัญ (2565) สรุปประเด็นที่ทำได้ดีที่สุดคือ ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา ประเด็นที่ควรเร่งพัฒนา/ข้อเสนอแนะเด่น คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการนิเทศให้ครูทุกคน จาก

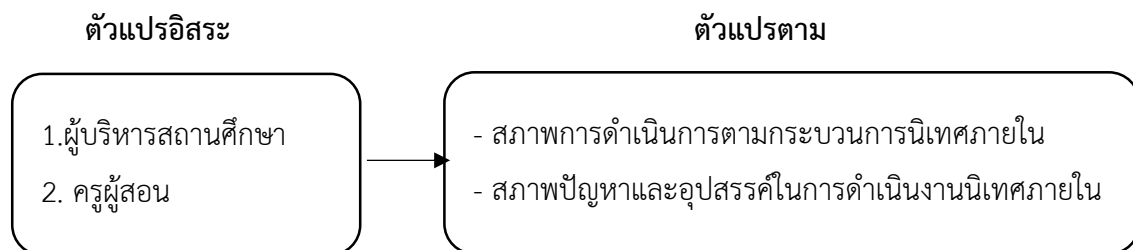
สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในจากการศึกษาวิจัยในหลายพื้นที่ (เช่น กาญจนบุรี, กำแพงเพชร, กทม., ประจวบคีรีขันธ์) พบข้อสรุปที่คล้ายกันคือ: ระดับการปฏิบัติ: โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมากถึงมากที่สุด จุดแข็ง คือ ส่วนใหญ่โรงเรียนทำได้ดีในด้านการวางแผน และ การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา จุดที่ควรพัฒนา คือ ด้านที่มักได้คะแนนน้อยที่สุดคือ การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และการให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ ส่วนการสรุปแนวทางการพัฒนา (Key Success Factors) ผู้วิจัยหลายท่านได้เสนอแนวทางเพื่อให้การนิเทศภายในมีประสิทธิภาพสูงขึ้น แบ่งเป็น 5 มิติหลัก ดังนี้ มิติด้านการบริหารและนโยบาย ความชัดเจน โดยต้องมีนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน มีคู่มือการนิเทศที่ใช้งานง่าย การสนับสนุนโดยผู้บริหารต้องสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และกระจายอำนาจให้คณะกรรมการนิเทศอย่างแท้จริง การสร้างขวัญกำลังใจโดยเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจและมั่นใจ มิติด้านผู้นิเทศและการปฏิบัติ ความเชี่ยวชาญโดยผู้นิเทศควรมีความรู้ตรงกับวิชาที่นิเทศ และปฏิบัติงานด้วยความเป็น "กัลยาณมิตร" ความสม่ำเสมอโดยควรนิเทศอย่างน้อยภาคเรียนละ 1-2 ครั้ง ตามปฏิทินที่กำหนด เทคนิคสมัยใหม่โดยนำเทคโนโลยี (ICT), คลิปวิดีโอ หรือกระบวนการ PLC (ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ) มาใช้ มิติด้านการพัฒนาครู การวิจัยและพัฒนาตนเอง: ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน (CAR) และแผนพัฒนาตนเอง (ID Plan) รวมถึงการใช้เกณฑ์ PA (Performance Agreement) มาเชื่อมโยงกับการนิเทศ การอบรมเชิงปฏิบัติการโดยเน้นการให้ความรู้ที่นำไปใช้ได้จริง มากกว่าการฟังบรรยายเพียงอย่างเดียว มิติด้านการมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการสร้างสื่อและวิธีการสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการสอนของครูเพื่อนำข้อมูลมาพัฒนา มิติด้านการประเมินและรายงานผลประเมิน 3 ระยะ คือ ก่อนปฏิบัติ ระหว่างปฏิบัติ และหลังปฏิบัติการนำผลไปใช้โดยต้องสรุปผลเป็นเอกสารและรายงาน และนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแผนในรอบถัดไปอย่างเป็นระบบ ส่วนนักวิจัยต่างประเทศ เช่น ในภาพรวม อดู, อคินลอย และโอลาเย (Adu, Akinloye and Olaoye) (2014) พบประเด็นเน้นย้ำ (Key Focus) คือ การบริหารจัดการและการสร้างทีม และผลลัพธ์ที่คาดหวัง คือ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียน ที่เคนยา Bernard E. Ngipuo (2015) มีประเด็นเน้นย้ำ (Key Focus) คือ การเยี่ยมชั้นเรียนและการจัดหาทรัพยากร และผลลัพธ์ที่คาดหวัง คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น ที่ปากีสถาน Shahida Nasreen and Madiha Shah (2019) มีประเด็นเน้นย้ำ (Key Focus) คือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศและครู, ส่วนผลลัพธ์ที่คาดหวัง คือ แรงจูงใจในการทำงานของครูเพิ่มขึ้น ที่แทนซาเนีย Chrispina S. Lekule (2024) มีประเด็นเน้นย้ำ (Key Focus) วัฒนธรรมองค์กรและการเติบโตทางวิชาชีพ ส่วนผลลัพธ์ที่คาดหวังคือ คุณภาพการศึกษาและความเป็นเลิศทางวิชาการ ดังนั้น สรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาแต่ละแห่งมีจุดเด่นและจุดที่ต้องพัฒนาที่แตกต่างกัน

ปัจจุบันโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นมีทั้งหมด 11 แห่ง ภายใต้การกำกับดูแลของ สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น โดยมุ่งเน้นการจัดการศึกษาที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนในท้องถิ่นสภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบันเป็นการยกระดับมาตรฐาน: เทศบาลนครขอนแก่นมีแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566-2570) ที่มุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอนหลักสูตรเฉพาะทาง บางโรงเรียนมีการส่งเสริมทักษะภาษาต่างประเทศ (เช่น จีน, อังกฤษ) และทักษะอาชีพตามความถนัดของนักเรียน กระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น มีรูปแบบที่เป็นระบบและเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในสถานศึกษา โดยมักยึดถือวงจรคุณภาพ PDCA (Plan-Do-Check-Act) เป็นพื้นฐานสำคัญ เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและเพิ่มสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นสำคัญ

กรอบแนวคิดการวิจัย

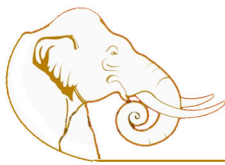
งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) (2562) เน้นกระบวนการทำงานที่กระชับ: 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา 2) วางแผนดำเนินการ 3) สร้างเครื่องมือนิเทศ 4) พัฒนาวิธีการนิเทศ และ 5) ติดตามและประเมินผล โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) พื้นที่การวิจัย คือ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 34 คน และครูผู้สอนจำนวน 501 คน (อ้างอิงจากรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2565) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 32 คน และครูผู้สอนจำนวน 217 คน จากสถานศึกษา จำนวน 11 แห่ง ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง

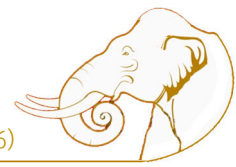

สำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553) วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษาและทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ในขั้นตอนต่อมา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยแบ่งเป็นส่วนข้อมูลทั่วไปและส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการขอความอนุเคราะห์ผ่านสถานศึกษา และจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม พ.ศ. 2566 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับข้อมูลสถานภาพส่วนตัว ส่วนข้อมูลสภาพและปัญหาการดำเนินงานซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยใช้การทดสอบค่าทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples t-test)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพและปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ที่	กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา	ระดับสภาพ		ความหมาย	ระดับปัญหา		ความหมาย
		$\bar{x}$	S.D.		$\bar{x}$	S.D.	
1	ศึกษาสภาพปัจจุบัน และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	4.05	0.53	มาก	2.34	0.74	น้อย
2	วางแผนดำเนินการ	4.04	0.60	มาก	2.36	0.71	น้อย
3	สร้างเครื่องมือนิเทศ	4.07	0.58	มาก	2.40	0.73	น้อย
4	พัฒนาวิธีการนิเทศ	4.01	0.57	มาก	2.38	0.72	น้อย
5	ติดตามและประเมินผล	4.11	0.58	มาก	2.31	0.71	น้อย
	โดยรวม	4.06	0.45	มาก	2.36	0.72	น้อย

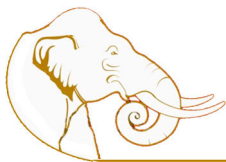

จากตารางที่ 1 พบว่า ในการวิเคราะห์ภาพรวม (Overall Analysis) พบว่า ระดับสภาพการปฏิบัติ: โดยรวมอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = 0.45) ซึ่งอยู่ในระดับ "มาก" สะท้อนว่าสถานศึกษาแห่งนี้มีการดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ ระดับปัญหา โดยรวมอยู่ที่ ($\bar{x} = 2.36$, S.D. = 0.72) ซึ่งอยู่ในระดับ "น้อย" แสดงว่าอุปสรรคในการทำงานมีไม่มากนัก สอดคล้องกับผลการดำเนินงานที่ทำได้ดี และการวิเคราะห์รายด้าน (Step-by-Step) พบว่า สภาพการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านที่ปฏิบัติได้ดีที่สุด คือ ด้านการติดตามและประเมินผล ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = .58) รองลงมา ได้แก่ ด้านการสร้างเครื่องมือนิเทศ ($\bar{x} = 4.07$, S.D. = .57) ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันและลำดับความสำคัญ ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = .58) และด้านการวางแผนดำเนินการ ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = .60) ส่วนปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ด้านการติดตามและประเมินผล ($\bar{x} = 2.31$, S.D. = .71) รองลงมา ได้แก่ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันและลำดับความสำคัญ ($\bar{x} = 2.34$, S.D. = .74) ด้านการวางแผนดำเนินการ ($\bar{x} = 2.36$, S.D. = .71) และด้านการพัฒนาวิธีการนิเทศ ($\bar{x} = 2.38$, S.D. = .72)

ตารางที่ 2 แสดงค่าสถิติทดสอบที (t-test) เปรียบเทียบคะแนนความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ประเด็นความคิดเห็น	ผู้บริหาร		ครู		t-test	P-value
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1.ศึกษาสภาพปัจจุบันและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	4.29	.21	3.93	.45	9.71**	.00
2.วางแผนดำเนินการ	4.31	.25	3.95	.47	8.93**	.00
3.สร้างเครื่องมือนิเทศ	4.56	.26	4.18	.53	8.72**	.00
4.พัฒนาวิธีการนิเทศ	4.55	.28	4.27	.41	7.29**	.00
5.ติดตามและประเมินผล	4.21	.21	4.06	.30	5.42**	.00
รวม	4.38	.17	4.08	.348	10.51**	.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

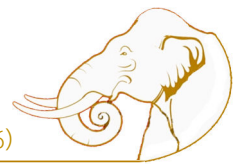

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ในภาพรวมระดับความคิดเห็นผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.38$ (S.D. = .17) ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ครูมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ ($\bar{x} = 4.08$, S.D. = .34) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสูงกว่าครูในทุกรายการ และมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันมากกว่า (สังเกตจากค่า S.D. ที่ต่ำกว่าของครู) การเปรียบเทียบรายข้อ (ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ) จากค่า t-test และ P-value (.00) ที่มีดอกจันสองดอก (**) กำกับทุกรายการ แสดงว่า ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกประเด็น ดังนี้ ด้านศึกษาความต้องการและลำดับความสำคัญ ผู้บริหาร ($\bar{x} = 4.29$, S.D. = .21) เห็นด้วยมากกว่าครู ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = .45) อย่างชัดเจน ($t = 9.71$) ด้านการวางแผนดำเนินการ ผู้บริหาร ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = .25) สูงกว่าครู ($\bar{x} = 3.95$, S.D. = .47) ($t = 8.93$) ด้านการสร้างเครื่องมือนิเทศเป็นข้อที่ผู้บริหารให้คะแนนสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = .26) ขณะที่ครูให้ ($\bar{x} = 4.18$, S.D. = .53) ด้านพัฒนาวิธีการนิเทศเป็นข้อที่ครูให้คะแนนสูงที่สุด ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = .41) เมื่อเทียบกับข้ออื่นๆ ในกลุ่มครูเอง แต่อย่างน้อยก็ต่ำกว่าผู้บริหารที่ให้คะแนนสูงกว่า ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = .28) และด้านการติดตามและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในมุมมองของผู้บริหาร ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = .) แต่ก็ยังสูงกว่าครู ($\bar{x} = 4.06$, S.D. = .) สรุปผลการวิเคราะห์ ทั้งผู้บริหารและครูต่างเห็นด้วยกับการดำเนินงานในระดับมากถึงมากที่สุด ในทุกหัวข้อ แม้จะเห็นด้วยเหมือนกัน แต่ผู้บริหารมองว่าการดำเนินงานทำได้ดีกว่า หรือเห็นความสำคัญมากกว่าที่ครูรู้สึกอย่างมีนัยสำคัญ ($P < .01$) ผู้บริหารเน้นหนักไปที่การสร้างเครื่องมือ นิเทศ ครูให้คะแนนสะท้อนถึงการพัฒนาวิธีการนิเทศ ว่ามีการปฏิบัติที่โดดเด่นที่สุดในมุมมองของพวกเขา

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

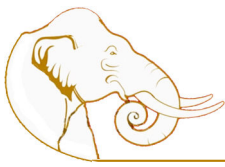
1. สภาพการดำเนินงานและปัญหาในภาพรวมจากการวิเคราะห์พบว่า ระดับสภาพการปฏิบัติงาน นิเทศภายในโดยรวมอยู่ในระดับมาก และระดับปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการนิเทศที่เป็นรูปธรรมและต่อเนื่องโดยประเด็นที่ปฏิบัติได้ดีที่สุดคือด้านการติดตามและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ., 2562) ที่ระบุว่าการประเมินผลเป็นขั้นตอนสำคัญในการตรวจสอบความสำเร็จ และสอดคล้องกับแนวคิด PIDRE ของสังัด อุทรานันท์ (อ้างใน วัชรวิภา เล่าเรียนดี, 2555) ในขั้นตอนการประเมินผล (Evaluating) เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงแผนงาน นอกจากนี้ ผลวิจัยยังสอดคล้องกับงานของ วิชชุตา และ

มัทนา (2562) ที่พบว่าระดับการปฏิบัติงานในโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เนื่องจากสถานศึกษามีความตระหนักในเรื่องการควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality Control)

2. ความแตกต่างระหว่างมุมมองของผู้บริหารและครูผู้สอนประเด็นที่น่าสนใจจากการวิจัยครั้งนี้คือผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อสภาพการนิเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกรายการ โดยผู้บริหารประเมินระดับการปฏิบัติสูงกว่าที่ครูประเมิน มุมมองด้านการสร้างเครื่องมือนิเทศผู้บริหารให้คะแนนสูงสุด ขณะที่ครูให้คะแนนรองลงมา ความต่างนี้อาจเกิดจากการที่ผู้บริหารมองในเชิงการจัดการ (Organizing) ตามแนวคิดของ Harris (1985) ที่เน้นการจัดสรรทรัพยากรและระบบเอกสารมุมมองด้านการพัฒนาวิธีการนิเทศ ในกลุ่มครูผู้สอนให้คะแนนประเด็นนี้โดดเด่นที่สุด แสดงให้เห็นว่าครูให้ความสำคัญกับกระบวนการปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนมากกว่างานเอกสาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Shahida Nasreen and Madiha Shah (2019) ในปากีสถาน ที่พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศและครูเป็นปัจจัยหลักในการสร้างแรงจูงใจในการทำงานความแตกต่างทางความคิดเห็นนี้อาจสะท้อนถึงช่องว่างการสื่อสาร (Communication Gap) โดยผู้บริหารมองเห็นภาพรวมของนโยบาย (Policy) แต่ครูมองเห็นในแง่การนำไปปฏิบัติจริง (Implementation) ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ ศิริขวัญ (2565) ที่เน้นว่าควรสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการนิเทศให้ตรงกันทั้งองค์กร

3. จุดแข็งและแนวทางการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศผลการวิจัยพบว่า ด้านการติดตามและประเมินผลเป็นทั้งจุดแข็งที่มีการปฏิบัติสูงสุดและมีปัญหาน้อยที่สุด สอดคล้องกับบริบทการศึกษาไทยในปัจจุบันที่มุ่งเน้นการประกันคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์ PA (Performance Agreement) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณางานวิจัยต่างประเทศ เช่น Bernard E. Ngipuo (2015) ในเคนยา และ Chrispina S. Lekule (2024) ในแทนซาเนีย ต่างเน้นย้ำว่าหัวใจสำคัญของการนิเทศไม่ใช่เพียงการประเมินผล แต่คือ การเติบโตทางวิชาชีพ (Professional Growth) และการสนับสนุนทรัพยากรที่เอื้อต่อการสอน ดังนั้น แม้ผลการวิจัยในภาพรวมจะอยู่ในระดับดี แต่สถานศึกษาควรนำ Key Success Factors จากงานวิจัยของ กำชัย (2564) และ โสภณ และคณะ (2565) มาประยุกต์ใช้ โดยเฉพาะการเปลี่ยนบทบาทผู้นิเทศให้เป็นกัลยาณมิตร และการนำเทคโนโลยี ICT หรือกระบวนการ PLC มาช่วยในการนิเทศ เพื่อลดความเกร็งหรือความรู้สึกลังจับผิดของครู ซึ่งจะช่วยยกระดับจากการนิเทศเพื่อการตรวจสอบ ไปสู่การนิเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ได้อย่างยั่งยืน

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากความสำเร็จของระบบของการนิเทศภายใน ทำให้เกิดองค์ความรู้ที่สามารถจำแนกออกเป็น 3 ประเด็นหลัก เพื่อนำไปใช้พัฒนาองค์กร ดังนี้

1. ช่องว่างทางความคิด (The Perception Gap)

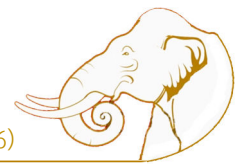
ข้อค้นพบ คือ ผู้บริหารมองเห็นความสำเร็จของระบบในระดับมากที่สุด ขณะที่ครูผู้ปฏิบัติมองเห็นในระดับมาก และมีค่าสถิติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทุกข้อ องค์ความรู้ที่ได้คือ ในระบบการบริหารโรงเรียน ความสำเร็จที่ผู้บริหารเห็น อาจไม่ใช่ความสำเร็จที่ครูรู้สึก ดังนั้นควรเพิ่มพื้นที่การสื่อสารแบบสองทาง (Two-way Communication) เพื่อลดช่องว่างนี้ โดยเฉพาะในขั้นตอน การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา ซึ่งเป็นจุดที่ทั้งสองกลุ่มเห็นต่างกันมากที่สุด

2. ดัชนีความย้อนแย้งของเครื่องมือ (The Tool Paradox) ข้อค้นพบ คือ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือนิเทศ มีระดับการปฏิบัติที่สูง แต่ในขณะเดียวกันกลับมีระดับปัญหาที่สูงที่สุด เมื่อเทียบกับข้ออื่น ส่วนองค์ความรู้ที่ได้คือ ความขยันในการปฏิบัติ ไม่เท่ากับความสะดวกในการใช้งาน การมีเครื่องมือนิเทศจำนวนมากหรือมีความละเอียดสูง อาจกลายเป็นภาระ (Pain Point) ในเชิงปฏิบัติ ดังนั้นควรปฏิรูปเครื่องมือนิเทศให้เป็นแบบ Lean & Digital เน้นความกระชับ ใช้งานง่าย และลดภาระงานเอกสารของครู

3. จุดแข็งเชิงกลยุทธ์ คือ วงจรการติดตามผล (The Feedback Loop Strength) ข้อค้นพบ คือ ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล คือจุดที่แข็งแกร่งที่สุดของสถานศึกษา (ปฏิบัติสูงสุด และปัญหาน้อยที่สุด) องค์ความรู้ที่ได้ คือ สถานศึกษามีวัฒนธรรมการตรวจสอบ (Accountability) ที่เข้มแข็ง ซึ่งเป็นฐานรากสำคัญในการทำ PDCA ให้ครบวงจร ดังนั้น ควรใช้ผลจากการติดตามนี้มาเป็นฐานในการพัฒนาวิธีการนิเทศ เพื่อให้เกิดการนวัตกรรมใหม่ๆ ในการนิเทศ ไม่ใช่แค่การตรวจตามหน้าที่สรุปความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างส่วนประกอบสรุปจากข้อมูลทิศทางการพัฒนาในอนาคตทัศนคติ (Mindset) ผู้บริหารมองบวกกว่าครูอย่างชัดเจนสร้างการมีส่วนร่วม (Involvement) ให้ครูรู้สึกเป็นเจ้าของระบบเครื่องมือ (Toolbox) มีการใช้มาก แต่เป็นจุดที่สร้างปัญหาที่สุดปรับปรุงเครื่องมือให้ทันสมัยและลดขั้นตอน (Simplification) กระบวนการ (Process) การติดตามผลดีที่สุด แต่การหาวิธีนิเทศใหม่ๆ ยังน้อยเปลี่ยนจากการนิเทศแบบตรวจตรา เป็นการนิเทศแบบโค้ชชิ่ง องค์ความรู้นี้ชี้ให้เห็นว่าความสำเร็จของการนิเทศภายในไม่ได้ขึ้นอยู่กับเครื่องมือที่ดี เท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับ ความเข้าใจที่ตรงกัน ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ รวมถึงคุณภาพของเครื่องมือ ที่ต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน

สรุป

การดำเนินงานตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา มีสภาพการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยขั้นตอนที่มีการปฏิบัติโดดเด่นที่สุดคือ การติดตามและประเมินผล ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ การพัฒนาวิธีการนิเทศ ส่วนปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยขั้นตอนที่พบปัญหามาก

ที่สุดคือ การสร้างเครื่องมือนิเทศ และขั้นตอนที่พบปัญหาน้อยที่สุดคือ การติดตามและประเมินผล การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและครูความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการนิเทศภายใน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในทุกประเด็น ทศนคติเชิงเปรียบเทียบ: กลุ่มผู้บริหารมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยสะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสูงกว่ากลุ่มครูที่อยู่ในระดับมาก จุดที่เห็นต่างกันมากที่สุด คือ ขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบันและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ซึ่งสะท้อนว่าผู้บริหารและครูมีการรับรู้ถึงต้นตอของปัญหาในโรงเรียนไม่สอดคล้องกันข้อสรุปเชิงสังเคราะห์ (Key Findings) ความสำเร็จเชิงระบบแต่มีช่องว่างการรับรู้ คือ สถานศึกษาดำเนินงานนิเทศได้ครบวงจรและมีปัญหาน้อย แต่ผู้บริหารมักประเมินภาพรวมไว้สูงกว่าความเป็นจริงในสายตาของครูผู้ปฏิบัติงาน เครื่องมือคืออุปสรรคแฝง แม้จะมีการสร้างเครื่องมือนิเทศในระดับมาก แต่ตัวเลขสะท้อนว่าเป็นจุดที่สร้างปัญหาในการทำงานสูงสุด แสดงว่าเครื่องมืออาจมีความซับซ้อนหรือเป็นภาระงานเกินความจำเป็น มีกลไกการประเมินผลที่เข้มแข็ง จุดแข็งที่สุดขององค์กรนี้คือระบบการติดตามและประเมินผล ซึ่งเป็นฐานรากที่ดีในการนำข้อมูลมาปรับปรุงการนิเทศในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

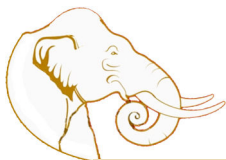
ควรให้ความสำคัญกับการลดช่องว่างทางความคิด (Perception Gap) โดยการให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาตั้งแต่ต้น และควรมีการพัฒนาเครื่องมือนิเทศให้มีความกระชับ ใช้งานง่าย (User-friendly) เพื่อลดระดับปัญหาที่เกิดขึ้นในเชิงปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยภาคสนามในลักษณะสัมภาษณ์ สังเกต เจาะลึก เพื่อให้ทราบสภาพและปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นรายกรณี เนื่องจากบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน เป็นการช่วยให้การแก้ปัญหามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ควรมีการวิจัยสภาพและปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยวิจัยสถานศึกษา เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาสถานศึกษาอย่างจริงจัง และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กำชัย ยุกติชาติ และนุชนรา รัตนศิริประภา. (2564). การดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของโรงเรียนอนุบาลวัดลูกแกประชาชนูทิศสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรีเขต 2. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร 12, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2564) : 17-34.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2560). การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นรรักษ์ ผืนเขียว. (2564). การเรียนการสอนในยุค 4.0 ต้องเป็นอย่างไร. สืบค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2566.

จาก <https://www.truelookpanya.com/blog/content/71421/-teaartedu-teaart-teaarttea->

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2566). การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในวิถีชีวิตใหม่, พิมพ์ครั้งที่ 2. สงขลา: เทมการพิมพ์.

วัชร เล่าเรียนดี. (2555). การนิเทศการศึกษา : หลักการ ทฤษฎี และการปฏิบัติ, พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.

วิชชุดา เขียวขุ่ม และมัทนา วัฒนอมศักดิ์. (2562). การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสทวิทยา เขตทัพหลวง แฉงงม. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร 10, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2562): 389 -400.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). การนิเทศภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แนวทางการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์.

สุปรียาอร สีสะแล. (2554). การศึกษาความต้องการนิเทศภายในของครูวิทยาศาสตร์ในสถานศึกษาจังหวัด จันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

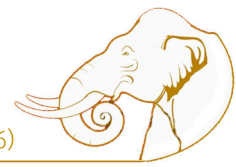
โสภณ ลำเภา และคณะ. (2565). แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร 10, 40 (กรกฎาคม – กันยายน 2565): 255-234.

ศิริขวัญ โกญจันท์ และมัทนา วัฒนอมศักดิ์. (2565). การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนใน สำนักงานเขตตลิ่งชัน สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ศิลปากร 13, 1 (มกราคม – มิถุนายน 2565): 39-52.

Bernard E. Ngipuo. (2015). Influence of Head Teachers' Instructional Supervision Practices on Pupil's Performance in Kenya Certificate of Primary Education, Kakuma Refugee Camp Schools, Kenya. (Requirements for the Award of Degree of Master of Education in Educational Administration University of Nairobi, 2015).

B. M. Harris. (1985). Supervisory behavior in education, 3rd ed. (NJ: Prentice-Hall, 1985), 13 – 15.

Carl D. Glickman. (1985). Supervision of Instruction. (Massachusetts: Allyn and Bacon, 1985), 8-9.

- Chrispina S. Lekule. (2024). Effect of Instructional Supervision on Education Quality in Secondary Schools in Kaham District, Tanzania. *East African Journal of Education Studies*, 7 (February 2024): 216-230 .
- Emmanuel Adu, Gbadegesin M. Akinloye, and Olabisi F. Olaoye. (2014). “Internal and External School Supervision : Issues, Challenges and Wayforward,” *International Journal of Educational Sciences* 7, 2 (2014): 269-278.
- Shahida Nasreen and Madiha Shah. (2019). Effect of Instructional Supervisory Practices On Teacher Motivation in Private Secondary Schools of Lahore, Pakistan. *Social Sciences Research Journal*, 6 (November 2019): 192-203.